

ĐÁP ÁN VÀ THANG ĐIỂM MÔN GIẢI TÍCH II
Học kỳ I, năm học 2014-2015

ĐỀ 01

Câu	Các bước giải	Điểm
Câu 1 (1,0 điểm)	- Hàm số liên tục tại mọi điểm khác $(0,0)$ trên \mathbf{R}^2	0.25
	- Xét tính liên tục của $f(x, y)$ tại điểm $(0,0)$ Ta có đánh giá sau: $ x^2 \sin y - y^2 \sin x \leq x^2 \sin y + y^2 \sin x \leq x^2 + y^2 = x^2 + y^2$	0.25
	- Từ đó dẫn đến $0 \leq \left \frac{x^2 \sin y - y^2 \sin x}{\sqrt{x^2 + y^2}} \right \leq \frac{x^2 + y^2}{\sqrt{x^2 + y^2}} = \sqrt{x^2 + y^2}$	0.25
	- Nhận xét rằng $\lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ y \rightarrow 0}} \sqrt{x^2 + y^2} = 0$, theo nguyên lý kẹp của giới hạn ta thu được $\lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ y \rightarrow 0}} \frac{x^2 \sin y - y^2 \sin x}{\sqrt{x^2 + y^2}} = 0 = f(0,0)$ Tức là hàm số $f(x, y)$ liên tục tại $(0,0)$. Kết luận: Hàm số liên tục tại mọi điểm trên \mathbf{R}^2	0.25
Câu 2 (1,0 điểm)	- Nhận xét: Điểm $M(2,1,1/2)$ thuộc mặt cong đã cho	0.25
	- Pháp tuyến của mặt tại M là $\vec{n} = \left(-\frac{\partial z(M)}{\partial x}, -\frac{\partial z(M)}{\partial y}, 1 \right) = \left(\frac{1}{8}x, \frac{1}{2}y, 1 \right) \Big _{\substack{x=2 \\ y=1}} = \left(\frac{1}{4}, \frac{1}{2}, 1 \right)$	0.25
	- Mặt phẳng tiếp diện đi qua điểm $M(2,1,1/2)$ và nhận \vec{n} làm véc tơ pháp tuyến nên có phương trình là $\frac{1}{4}(x-2) + \frac{1}{2}(y-1) + \left(z - \frac{1}{2} \right) = 0$	0.25
	- Rút gọn ta được $x + 2y + 4z - 6 = 0$	0.25
Câu 3 (1,0 điểm)	- Vẽ hình đúng Viết tích phân dưới dạng $I = \int_2^3 dx \int_x^{2x} (2x - y) dy$	0.25
	$= \int_2^3 \left(2xy - \frac{y^2}{2} \right) \Big _{y=x}^{y=2x} dx$	0.25
	$= \int_2^3 \frac{1}{2} x^2 dx$	0.25

	$= \frac{19}{6}$	0.25
Câu 4a (1,0 điểm)	<p>Ta sử dụng công thức Green để tính tích phân này. Đường cong C^+ bao quanh miền D là hình tròn tâm O bán kính $R=1$</p> $D = \{(x, y) \mid x^2 + y^2 \leq 1\}$ <p>Đặt $P(x, y) = e^x \sin y - 4y, Q(x, y) = e^x \cos y - 3y.$</p>	0.25
	<p>Tính hiệu:</p> $\frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} = e^x \cos y - (e^x \cos y - 4) = 4$	0.25
	<p>Viết tích phân đường dưới dạng</p> $I = \oint_{C^+} (e^x \sin y - 4y) dx + (e^x \cos y - 3y) dy$ $= \iint_D \left(\frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} \right) dx dy = \iint_D 4 dx dy = 4 \iint_D dx dy$	0.25
	<p>Nhận xét: Tích phân $\iint_D dx dy$ chính là diện tích miền D và giá trị của nó bằng $\pi \cdot 1^2 = \pi$. Như vậy $I = 4\pi$.</p>	0.25
Câu 4b (1,0 điểm)	<p>- Hình chiếu của phần mặt nón xuống mặt phẳng Oxy là</p> $D = \{(x, y) \mid x^2 + y^2 \leq 1\}.$ <p>Tính vi phân diện tích mặt</p> $ds = \sqrt{1 + \left(\frac{\partial z}{\partial x} \right)^2 + \left(\frac{\partial z}{\partial y} \right)^2} dx dy = \sqrt{2} dx dy$	0.25
	<p>- Viết tích phân đã cho thành tích phân bội hai trên miền D</p> $J = \iint_S (x^2 + y^2) ds = \sqrt{2} \iint_D (x^2 + y^2) dx dy$	0.25
	<p>- Đặt $x = r \cos \varphi, y = r \sin \varphi$ với $\varphi \in [0, 2\pi], r \in [0, 1]$</p> <p>Jacobian của phép biến đổi: $J = r$</p>	0.25
	<p>- Tính tích phân</p> $J = \sqrt{2} \iint_D (x^2 + y^2) dx dy = \sqrt{2} \int_0^{2\pi} d\varphi \int_0^1 r^2 \cdot r dr = \frac{\sqrt{2}}{2} \pi$	0.25
Câu 5a (1,0 điểm)	<p>- Ta viết lại phương trình dưới dạng</p> $\cos y \cdot y' - \sin y = x$ <p>Đặt $z = \sin y \Rightarrow z' = y' \cos y$</p> <p>Phương trình đã cho trở thành</p> $z' - z = x$	0.25
	<p>- Phương trình thuần nhất $z' - z = 0$ có nghiệm là</p> $z = Ce^x$	0.25
	<p>- Giả sử nghiệm của phương trình không thuần nhất đối với z có dạng</p> $z = C(x)e^x$	0.25

	<p>trong đó $C(x)$ là hàm phụ thuộc vào x. Thay $z' = C'(x)e^x + C(x)e^x$ và z vào phương trình không thuần nhất, rút gọn ta được $C'(x) = xe^{-x}$.</p> <p>- Tìm ra $C(x) = -xe^{-x} - e^{-x} + C_1$</p>	
	<p>- Từ đó: $z = (-xe^{-x} - e^{-x} + C_1)e^x = C_1e^x - x - 1$ Trở lại hàm y $\sin y = C_1e^x - x - 1$ Từ điều kiện $y(0) = 0$, suy ra $C_1 = 1$. Kết luận: $\sin y = e^x - x - 1$</p>	0.25
Câu 5b (1,5 điểm)	<p>- Phương trình thuần nhất: $y'' + y = 0$ - Phương trình đặc trưng: $\lambda^2 + 1 = 0 \Leftrightarrow \lambda = \pm i$ Nghiệm tổng quát của phương trình thuần nhất $\tilde{y}(x) = C_1 \cos x + C_2 \sin x$</p>	0.25
	<p>- Phương trình: $y'' + y = 4 \cos x$ Tìm nghiệm riêng của phương trình này dưới dạng $y_1^* = x(A \cos x + B \sin x)$</p>	0.25
	<p>Tìm ra $A = 0, B = 2$, và $y_1^* = 2x \sin x$</p>	0.25
	<p>- Phương trình $y'' + y = (2x^2 + 4)e^x$ Tìm nghiệm riêng y_2^* dưới dạng $y_2^* = e^x(Cx^2 + Dx + E)$</p>	0.25
	<p>- Tìm ra $C = 1, D = -2, E = 3$ và $y_2^* = e^x(x^2 - 2x + 3)$</p>	0.25
	<p>Kết luận: Nghiệm tổng quát $y = \tilde{y}(x) + y_1^* + y_2^*$ $= C_1 \cos x + C_2 \sin x + 2x \sin x + e^x(x^2 - 2x + 3)$</p>	0.25
Câu 6 (1,5 điểm)	<p>- Gọi D là khoảng cách từ gốc tọa độ tới đường cong (C). Ta đặt $f(x, y) = D^2 = x^2 + y^2$. Ta tìm f lớn nhất và nhỏ nhất với điều kiện $x^2 - xy + y^2 = 4$. Hàm Lagrange: $\Phi(x, y, \lambda) = x^2 + y^2 + \lambda(x^2 - xy + y^2 - 4)$</p>	0.25
	<p>- Điểm dừng của $\Phi(x, y, \lambda)$ là nghiệm của hệ</p> $\begin{cases} \frac{\partial \Phi}{\partial x} = 0 \\ \frac{\partial \Phi}{\partial y} = 0 \\ \frac{\partial \Phi}{\partial \lambda} = 0 \end{cases} \text{ hay } \begin{cases} (2 + 2\lambda)x - \lambda y = 0 \\ (2 + 2\lambda)y - \lambda x = 0 \\ x^2 - xy + y^2 - 4 = 0 \end{cases}$	0.25
	<p>- Giải ra $\lambda = -2, \lambda = -\frac{2}{3}$</p>	0.25

	<p>- Với $\lambda = -2$, $y = x$. Tìm được hai điểm $M_1(2,2)$ và $M_2(-2,-2)$</p> <p>- Với $\lambda = -\frac{2}{3}$, $y = -x$. Tìm được hai điểm $M_3\left(\frac{2}{\sqrt{3}}, -\frac{2}{\sqrt{3}}\right)$ và $M_4\left(-\frac{2}{\sqrt{3}}, \frac{2}{\sqrt{3}}\right)$</p>	
	<p>Biểu thức vi phân bậc hai</p> $d^2\Phi = \frac{\partial^2\Phi}{\partial x^2} dx^2 + 2\frac{\partial^2\Phi}{\partial x\partial y} dx dy + \frac{\partial^2\Phi}{\partial y^2} dy^2$ $= (2 + 2\lambda) dx^2 - 2\lambda dx dy + (2 + 2\lambda) dy^2$	0.25
	<p>- Với $\lambda = -2$, $d^2\Phi = -2dx^2 + 4dxdy - 2dy^2 = -2(dx - dy)^2 < 0$</p> <p>- Các điểm M_1, M_2 là điểm cực đại, $f_{CD} = 4$</p>	0.25
	<p>- Với $\lambda = -2/3$, $d^2\Phi = \frac{2}{3}(dx + dy)^2 > 0$</p> <p>- Các điểm M_3, M_4 là điểm cực tiểu, $f_{CT} = \frac{8}{3}$</p> <p>- Kết luận: Khoảng cách lớn nhất, nhỏ nhất là:</p> $D_{\max} = \sqrt{f} = 2, D_{\min} = \sqrt{f} = \sqrt{\frac{8}{3}}$	0.25
Câu 7 (1,0 điểm)	<p>- Đặt $y' = yz \Rightarrow y'' = y(z^2 + z')$.</p>	0.25
	<p>- Ta đưa phương trình về biến z</p> $z' - \frac{1}{x} z = 0$	0.25
	<p>- Giải ra $z = C_1 x$</p>	0.25
	<p>- Phương trình sau khi tìm được z:</p> $y' = C_1 xy$ <p>Giải ra ta được nghiệm tổng quát $y = C_2 e^{\frac{1}{2} C_1 x^2}$</p>	0.25